

АЕЦ Белене – кражбата продължава. Ще потопим ли и Великите сили в корупционния гьол?

За Земята

Приятели на Земята България

ЕС ЗА ЗЕМЯТА е независима, неправителствена организация, обединяваща усилията на хора, които работят за създаване на природосъобразен и равнопоставен живот на нашата планета без експлоатация на природата и хората.

Повече за нас може да научите на: www.zazemiata.org

София 1164, ж.к. Лозенец, ул. Кръстьо Сарафов №24, ет. I

Телефон: 02 943 11 23

www.zazemiata.org

info@zazemiata.org

Печат върху 100% рециклирана хартия

**ЗОМБИТО „ПРОЕКТ ЗА СТРОЕЖ НА АЕЦ
БЕЛЕНЕ“ ПРОДЪЛЖАВА ДА ПОКОРЯВА
НОВИ ВЪРХОВЕ НА КОРУПЦИЯ, ЦИНИЗЪМ
И НАГЛИ ЛЪЖИ С ПОМОЩТА НА ПОРЕДИЦА
БЪЛГАРСКИ УПРАВНИЦИ.**

Идеята за строеж на втора АЕЦ стартира през 1981 г., когато правителството решава да построи 6 ядрени реактора на река Дунав, в Белене. С края на комунистическото управление става ясно, че проектът е икономически неизгоден и е прекратен през 1992 година.

Издадена е т.нар. „Бяла книга“ на БАН, където са представени подробно аргументите за сеизмичната опасност и икономическата несъстоятелност на това мегаломанско начинание.

Единадесет години по-късно, през 2003 г., се възобновява желанието за кражба от националния бюджет от група политици и енергийни консултанти, обслужващи чужди интереси – идеята този път е за изграждане на 2 блока, всеки по 1000 MW.

С формулировката „продължение“ на проекта АЕЦ „Белене“ се предрешава, че технологията трябва да бъде руска с реактори ВВЕР-1000. Това обезсмисля фалшивия търг организиран от правителството, като автоматично се изключват други участници.

През април 2005 година Мирослав Севлиевски министър на енергетиката обяви колко ще струва изграждането на АЕЦ „Белене“: „По изчисления на Министерство на енергетиката и енергийните ресурси средствата за изграждането на двата реактора на АЕЦ „Белене“ са в размер на 2.5-2.6 млрд. евро.“

На 30 октомври 2006 г. НЕК класира на първо място „Атомстройекспорт“ с цена не по-висока от 3.997 млрд. евро. Фирмата е следвало да инкорпорира съществуващото на площадката оборудване. По-късно се оказва, че старото оборудване не може да бъде използвано, нещо което всички експерти твърдяха още преди т.нар. търг.

Тогавашния министър на икономиката и енергетиката Румен Овчаров обяви проекта за европейски, щял да получи подкрепата на ЕС и да се осъществи с европейски инвеститори. Разбира се нищо подобно не се случи, германската компания RWE се оттегли през 2009 г. проектът си остана руски, а Р. Овчаров и досега дефилира из медиите като енергиен експерт. По лошото е че никой не му търси отговорност, както и на всички замесени в престъпното източване на бюджета с този „проект“ над 30 години!

През 2009 г. руснаците вече официално предлагат цена от 6 милиарда евро – типична измама при строеж на ядрени централи, предлага се ниска цена за да се спечели търга и след това с анекси и допълнителни споразумения се оскъпява неимоверно проекта. Аргументите са различни индексации, оскъпяване на строителството, цената на медта, инфлацията и т.н.

През 2011 г. Българското правителство обяви конкурс за икономически анализ на проекта за АЕЦ Белене, спечелен от британската банка HSBS. Според доклада на HSBS – цената на проекта е 10,352 милиарда евро. Това е пореден образец за корупционната схема по която се ръководи този проект-икономическият анализ беше поръчан от българските власти едва след като бяха похарчени неправомочно над 1 милиард евро. Вместо да се направи в самото начало, при възникване на идеята за строеж на ядрена централа, за да се прецени дали има икономическа обосновка и осигурени средства за такъв грандомански проект.

АЕЦ Белене е типичен пример за развенчаване мита за „евтината“ ядрена енергия. Българските данъкоплатци, граждани на страната с най-ниски доходи в ЕС, бяха принудени да платят над 1,3 милиарда евро за опасен и ненужен строеж на

ядрена централа. Всъщност само за площадка на ядрена централа, която българския министър председател през 2012 г. нарече гьол!

Всички споразумения между НЕК и руската "Атомстройекспорт", както и направените плащания от над 810 млн. евро от страна на НЕК към руската компания за изграждането на АЕЦ "Белене" са извършени в нарушение на Закона за обществените поръчки. Това установи проверка на Агенцията за "Държавна финансова инспекция", чийто доклад беше публикуван през април 2012 г.

http://www.mi.government.bg/files/useruploads/files/vop/doklad_nek.pdf

Въпреки това инспекцията не е съставила акт за установяване на административно нарушение поради изтеклия тригодишен давностен срок!

За да бъде още по-абсурдна картинката, тогава начело на ДФИ е сегашния министър на енергетиката Т. Петкова, която с лекота премина от твърдението за корупция през 2012 г. към сегашната пламенна защита на жизнеността на проекта АЕЦ Белене.

Към тази сума трябва да прибавим и 600 милиона евро които България (НЕК чрез заем от държавния бюджет) плати на Росатом през 2016 г. за оборудването което е поръчано през 2008 г. Така беше изпълнено решението на Арбитражния съд при международната търговска палата в Женева, където Росатом заведе дело срещу НЕК.

Игнорирането на икономическата логика, интересите на обществото и развитието на страната продължи с поредния брутален обрат на идеята за строеж на АЕЦ Белене.

Същият премиер и правителство, които през 2012 спряха проекта поради икономическа несъстоятелност, а премиерът Борисов го нарече

корупционен гьол, през 2018 г. взеха решение за *"възобновяване на действията по търсенето на възможности за изграждане на АЕЦ "Белене", съвместно със стратегически инвеститор, на пазарен принцип и без предоставяне на държавна гаранция"*.

Енергийният ни министър Т. Петкова очаква стратегическия инвеститор да бъде избран сред китайската държавна компания CNNC, руската Росатом, или южно корейската KNNP.

Американската General Electric и френската Framatome да участват със свое оборудване.

Въвличането на Великите сили в нашия корупционен гьол продължи при посещението на премиера Борисов в САЩ в края на ноември 2019.

В Белия дом той обсъди с президента Тръмп диверсификация на доставките на ядрено гориво за АЕЦ Козлодуй чрез замяна на руското гориво с това на американския производител Westinghouse. По-късно се оказа че още в началото на ноември АЕЦ Козлодуй е подписал договор с руската компания ТВЕЛ за доставка на руско ядрено гориво до 2025 г.

Другото предложение на премиера Борисов пред американския му домакин е използването на американски турбини, произведени от General Electric за руските реактори в АЕЦ Белене.

Към General Electric ще бъде отправена и официална покана за включване в проекта през януари 2020 г. Според експерти поамериканчването на руските реактори е технически възможно, но много скъпо, ще има нужда от преработване на проекта и представянето му като нов за лицензиране пред отговорните институции.

Да не говорим че е свързано със сериозни икономически загуби за руската компания, която няма да използва свои турбини.

Към френската компания Фраматом също ще бъде отправено предложение през януари 2020 г. да участва в проекта със своята система за сигурност.

С други думи нашето правителство и премиер, както и голяма част от медиите в страната очакват АЕЦ Белене да бъде построен за работа с руски реактори с американски турбини, френска система за сигурност..., а за всичко да платят китайците.

Не е ясно само дали Великите сили ще се чувстват удобно, затънали в корупционния гьол на площадката на АЕЦ Белене.

МИТОВЕТЕ ЗА НУЖДАТА ОТ АЕЦ БЕЛЕНЕ ЗА БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА

- ✓ **ИЗГРАЖДАНЕТО НА АЕЦ БЕЛЕНЕ Е НЕОБХОДИМО ЗАЩОТО НИ ОЧАКВА НЕДОСТИГ НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ.**

Според плана на ЕСО за развитие на преносната електрическа мрежа на България за периода 2019-2028 г. „Поради наличието на достатъчно производствени мощности, до 2028 г. не се очакват затруднения в електроснабдяването на страната при нормални метеорологични условия и при нормална аварийност. В страната ще има остатъчна разполагаемост за производство от 9 600 000 до 18 300 000 MWh годишно.“

В плана на ЕСО, прогнозата за развитие на brutното електропотребление в страната е съобразена с прогнозите на Европейската комисия до 2050 година, на Агенцията за устойчиво енергийно развитие, на БАН и на Министерство на финансите по отношение на БВП.

Провежданите политики за енергийна ефективност – саниране, енергоспестяващи електроуреди и цели производства, навлизането на нови технологии, създадоха микс от фактори влияещи дългосрочно за намаляване на електропотреблението в страната. Дори без да отчитаме намаленото потребление във връзка с Covid 19 кризата, е ясно че абсурдните прогнози на ядреното лоби за ежегодно нарастване на потреблението се основават на системно манипулирани данни и очаквания за реализация на екстензивно развитие.

- ✓ **АКО НЕ СЕ ПОСТРОИ АЕЦ „БЕЛЕНЕ“ ЩЕ СЕ НАЛОЖИ ДА ВНАСЯМЕ ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ И ЦЕНАТА ЩЕ СЕ ПОВИШИ.**

Управляващите посочиха като една от причините за рестарт на проекта АЕЦ “Белене”, доклада на БАН от 2017 г. в който по абсурден и некомпетентен начин „учените“ правят прогноза че за развитието и растеж на икономиката ни ще са необходими повече енергийни мощности. Да, така беше в СССР през 80-те години на 20 век, знаем и докъде доведе този подход, до енергоемка индустрия, икономически и политически крах.

В същото време официалната статистика показва, че за последните 10 години в България, БВП се е увеличил с над 50%, докато крайното потребление на електроенергия не само не се е повишило, а има тенденция към понижаване. През 2019 г. при производството на електроенергия има спад от 5,17%.

Със сигурност влияние върху потреблението на електроенергия имат новите енергоефективни технологии в индустрията и енергоспестяващите уреди в бита, санирането на част от жилищните сгради.

От началото на 2020 година до сега има спад в производството на електроенергия с над 13%.

Не трябва да забравяме и демографската криза, всяка година населението на страната намалява поради масовата емиграция към Западна Европа и САЩ.

При такава трайна тенденция на намалено потребление и производство на електроенергия в страната, при ясните послания на ЕК за

преминаване към зелена енергия чрез Зелената сделка, Планът за възстановяване след Covid 19 кризата, Фондът за справедлив преход, Въглищната платформа.

Няма икономически аргументи за възобновяване на зомбито АЕЦ Белене, няма логика да бъде натоварен българския данъкоплатец с нови над 20 милиарда лева дълг за ненужен енергиен мастодонт.

Да не забравяме и енергийните стратегии на съседните ни страни, в които ясно преобладава осигуряване на енергийна независимост от собствени енергийни източници и производители. Съседите ни увеличават бързо дела на ВЕИ и енергийната ефективност в своя енергиен микс, а не са заявили че очакват да купуват електроенергия от АЕЦ Белене.

Износът на ток е спаднал с над 26% за 2019 година, според данни на ЕСО. За този спад има причина и в бързото развитие на енергийния сектор на Балканите. Как бихме се справили ако имахме и още 2000 MW за реализация на пазарите.

Както вече установихме от официалния доклад на ЕСО, не се очаква ръст на електропотреблението. При цена на изграждане на централата от над 10 милиарда евро (според доклада на HSBC), цената на произведената електроенергия от АЕЦ „Белене“ няма да бъде конкурентна на европейския и българския електроенергиен пазар. В отворения единен пазар ще има достъп и избор до цени на електроенергия от производител от всяка страна. При цена 4 – 4,5 евроцента/квтч на електроенергията от АЕЦ в Европа до 2030 г. прогнозирана от ЕС, АЕЦ „Белене“ със себестойност 10 евроцента/квтч е неконкурентоспособна и няма място в либерализирания европейски електроенергиен пазар.

✓ **ЩЕ БЪДЕМ ПРИНУДЕНИ ОТ ЕС ДА ЗАТВОРИМ ВЪГЛИЩНИТЕ ЦЕНТРАЛИ И АЕЦ БЕЛЕНЕ ЩЕ ГИ ЗАМЕНИ**

Инсталираните в момента енергийни мощности напълно покриват нуждите на индустрията и битовите потребители в България като осигуряват и възможности за износ, в зависимост от търсенето в региона. ТЕЦ-овете на въглища са зависими от цената на квотите за емисии, а след 2025 г. не могат да получават държавна помощ за закупуване на емисиите.

Според плановите на правителството част от тях могат да работят до 2030 г. Всъщност преди 2030 г. не е възможно да бъде построена АЕЦ Белене дори ако процедурите по изграждането започнат веднага.

Но няма необходимост от строеж на нова ядрена централа, защото слънчеви, вятърни и малко на брой газови централи (които да се използват като преходни за постигане целите на ЕС), могат напълно да заменят въглищните. Съчетани с по-голям достъп и използване от отделните домакинства на ВЕИ технологии.

С повишена енергийна ефективност става излишен един блок на АЕЦ, резервите са огромни в тази област, България е с най-енергоемката икономика в ЕС – три пъти по-енергоемка от средноевропейското ниво.

Всъщност АЕЦ Белене не се вписва нито в Зелената сделка, нито в Справедливия преход.

✓ **ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯТА ОТ АЕЦ Е НАЙ-ЕВТИНА, ЧИСТА И БЕЗОПАСНА.**

Този мит, втъпяван в съзнанието на българина от десетилетия, е главен аргумент за тези, които, водени от корпоративни и чужди интереси, отново искат да възкресят АЕЦ „Белене“. Те разчитат, че повтарянето на тази измама от платените медии и зависими политици и експерти години наред, ще им свърши работа да продължат да източват националните бюджети, без да им се налага да доказват с икономически аргументи „евтиния“ ток от АЕЦ. Истината е че ядрените централи са сред най-капиталоемките енергийни технологии и че инвестиционната компонента съставлява около 80% от себестойността на произвежданата от тях електроенергия.

Себестойността на АЕЦ зависи от това кога е построена и доколко първоначалната инвестиция е включена в цената на която продава енергията.

Относно колко чиста и безопасна е тази енергия имаме примерите с Чернобил и Фукушима. 34 години след аварията в Чернобил всеки горски пожар там предизвиква паника в Европа и среднощна телевизионна пресконференция на мъже в униформи в България.

След аварията във Фукушима щетите са за над 200 милиарда долара, от които ТЕРСО, частната компания собственик на централата плати само 8 милиарда, останалите са за сметка на държавния бюджет. Отделно от това, третата икономика в света вече 9 години не може да реши проблема с радиоактивната вода и я излива в океана.

Бедствията в Чернобил и Фукушима разрушиха мита за безопасна, евтина и чиста енергия от АЕЦ. Доказаха че не си заслужава риска да се развива ядрена енергетика, пред възможността за развитие на енергийната ефективност, чиста и

устойчива енергия от ВЕИ, децентрализацията на производството на енергия.

Нерешеният никъде в света проблем със съхранението на радиоактивните отпадъци и отработеното ядрено гориво прави още по-опасна, скъпа и излишна ядрената енергетика.

В България този проблем не е решен за двата работещи блока на АЕЦ Козлодуй, какво остава за изграждане на още два блока в АЕЦ Белене.

- ✓ При строителството на АЕЦ „БЕЛЕНЕ“ ще бъдат разкрити около 40 000 работни места.

Според проекта на „Росатом“ ще бъдат разкрити 3600 работни места, от които 2400 висококвалифицирани специалисти (основно от „Росатом“) и около 1200 строителни работници за период от 6 години. Допълнително ще има максимум 500 нови работни места с вторична заетост (различни услуги). По голямата и скъпа част от оборудването ще бъде произведено от чужди фирми. След въвеждането на централата в експлоатация се очаква работните места да са между 1500 и 3000.

- ✓ Досега в АЕЦ „БЕЛЕНЕ“ БЪЛГАРИЯ Е ИНВЕСТИРАЛА 1,3 МЛРД. ЕВРО, ЗАЩО ДА НЕ ПРОДЪЛЖИМ?

Необоснованите разходи от 1,3 млрд. евро не са основание за продължаване на инвестицията с още над 10 милиарда евро, която никога няма да се изплати. Този проект е икономически и финансово нерентабилен, защото би започнал да връща инвестицията си при цена 3 пъти по-висока от сегашната на пазара. Няма икономически анализи и прогнози които да сочат цена над 90 евро за мегаватчас в следващите 20 години. Площадката край Белене, определена за нова АЕЦ, може да се използва за други икономически цели, включително и за развитие на чисти и безопасни енергийни технологии, с което ще се позволи развитието на региона и на националната икономика, а и най-после ще започне връщане на част от вложените вече инвестиции. Не трябва да се пропуска и възможността за развитие на регионално икономическо сътрудничество с фирми от Румъния.

Безядрено използване на площадката на АЕЦ Белене би помогнало на НЕК. Да напомним че НЕК дължи 1,177 млрд. лева по безлихвения заем който беше предоставен за уреждане на дълга ѝ към Атомстройекспорт след решението на Арбитражния съд в Женева за произведено оборудване за АЕЦ Белене. Той е дължим закуп в края на 2023 г. и засега няма яснота в НЕК откъде ще дойдат тези пари.

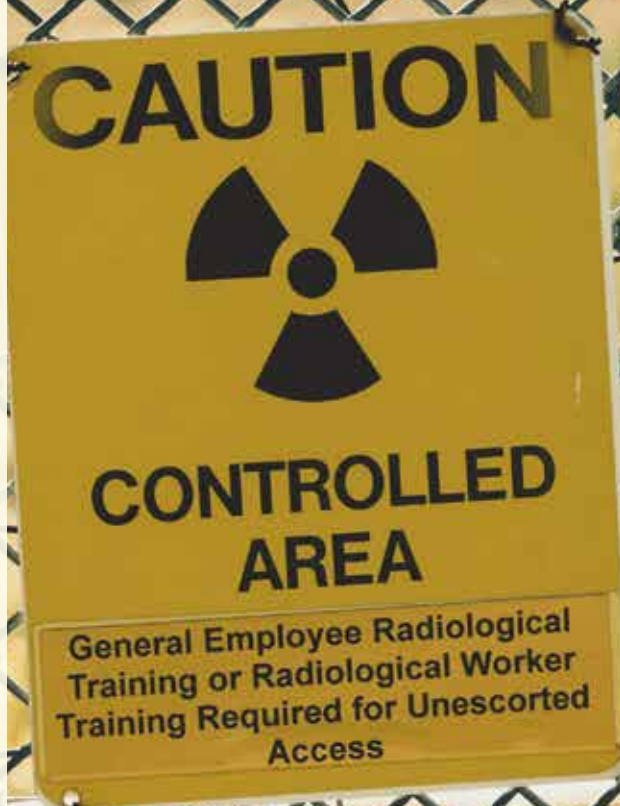
✓ **АЕЦ „БЕЛЕНЕ“ ЩЕ СЕ СТРОИ ЗА ДА ИЗНАСЯ ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЯ.**

Абсурдно е страна, която е бедна на енергоресурси, да строи електроцентрали за износ на електроенергия.

Планът на правителството е строителството на АЕЦ Белене да се осъществи чрез 2 руски реактора, платени от България принудително след решение на арбитражния съд в Женева, чужд стратегически инвеститор, чрез внос на съоръжения и инсталации (за ремонтите и модернизациите на които се плаща отделно), непрекъснат внос на гориво и изключително сложно и скъпо съхраняване на (високорадиоактивни) отпадъци и отработено ядрено гориво, въпрос който досега няма решение за АЕЦ Козлодуй. При неизвестен купувач на електроенергия, който не поема нито физически, нито финансов риск. Разбира се парите на стратегическия инвеститор трябва да се върнат с лихвите. Това означава, че България ще поеме само негативните последствия, а други ще се възползват от печелившите.

Освен това на Балканите се строят големи проекти за общо над 8500 МВт и се акцентира на енергийната ефективност. АЕЦ „Белене“ с прогнозна цена от 10 евроцента/кВтч, както вече отбелязахме ще бъде неконкурентноспособна на либерализирания европейски електроенергиен пазар.

Важно е да се отбележи че по-голяма част от износа на електроенергия се извършва не от държавната НЕК, а от частни фирми, прекупвачи, износители на енергия.

✓ **РУСКАТА "РОСАТОМ", ФРЕНСКАТА "ФРАМАТОМ" И АМЕРИКАНСКАТА "ДЖЕНЕРАЛ ЕЛЕКТРИК" СА "СЕ ОБЕДИНИЛИ" ЗА УЧАСТИЕ В ПРОЦЕДУРАТА ЗА ИЗБОР НА СТРАТЕГИЧЕСКИ ИНВЕСТИТОР ЗА АЕЦ БЕЛЕНЕ.**

Всъщност няма нищо ново около корупционния гоъл АЕЦ Белене (както го нарече премиера Борисов през 2012 г.)

Трите компании са подписали меморандум за разбирателство, който няма никаква обвързваща сила. Според меморандума Фраматом и Дженерал електрик заявяват, че ще продават своята продукция на Росатом, ако руската компания бъде избрана за стратегически инвеститор.

Тоест западните компании не са изявили желание да бъдат инвеститори в АЕЦ Белене, а да си продават продукцията... ако има кой да им я плати. Това е много различно от позиция на стратегически инвеститор.

Няма изявено желание от френската и американската компании да финансират зомбито на българската енергетика.

Във важен за целия Европейски съюз момент, когато всички страни се конкурират за бъдещото финансиране от Зелената сделка, от фонда за Справедлив преход, New Generation EU, React EU и други европейски фондове.

Нашето правителство вместо да ускори работата, за да представи по най-добрия начин нуждата от финансиране на енергийния преход на въглищните региони чрез качествени регионални планове и проекти.

Вместо да положи максимални усилия да помогне за реструктурирането на икономиката чрез зелени проекти във Фонда за възстановяване на икономиката на ЕС след пандемията от

коронавирус, правителството извади отново от гардероба скелета на зомбито АЕЦ Белене. Сякаш няколко десетилетия кражби и корупция не са достатъчно доказателство, че този проект не е жизнен.

**С нас или без нас бъдещето на ЕС е в нисковъглеродната икономика,
основана на децентрализация на производството на енергия и на
зелените технологии.**

**При тази икономика няма място за енергийни мастодонти като
АЕЦ Белене, морално остарели още преди да бъдат построени и да
заработят.**

ОТВОРЕНО ПИСМО ДО МИНИСТЪР ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Правителството трябва бързо и окончателно да закрие компрометирания проект АЕЦ Белене

Уважаеми г-н Борисов, настояваме за Вашата бърза и решителна намеса за прекратяване на лъжите и заблудите, разпространявани от представители на правителството и АЯР чрез медиите в обществото относно перспективите за осъществяване на проекта АЕЦ Белене, както и за прекратяване на източването на държавния бюджет

АЕЦ Белене и лъжливите овчарчета

Първа в света нелегална АЕЦ?

Бодрото рапортуване на неистини е практика на министъра на енергетиката независимо дали се отнася до срещи със синдикати, въглищна индустрия или до ядрена енергетика. Изглежда по отношение на АЕЦ Белене правителството живее в паралелна реалност. Преди седмица министър Петкова обяви в парламента обединението на „трите световни лидера в ядрената енергетика“ за участие в проекта (руската „Росатом“, френската Framatome и американската General Electric).

Нарече обединение правно необвързващ меморандум между тези компании, без ангажимент за стратегически инвеститор, какъвто всъщност се търси според процедурата обявена от правителството.

Европейската Комисия (ЕК) изпрати писмо-отговор до адвокат Албена Беянова от името на изпълнителния заместник-председател Вестегер, както и на комисарите Симсон, Бретон и Синкявичюс по казуса за статута на АЕЦ Белене.

В писмото са посочени много ясно фактите и моментното състояние на този проект според законите и изискванията на ЕС.

По навик, представители от Министерството на енергетиката и Агенцията за ядрено регулиране (АЯР) побързаха да преиначат и омаловажат фактите, като заявят че не е нужно издаването на нов лиценз на централата за да заблудят обществото, явно без да са прочели писмото.

Може би министерство на енергетиката се надява да построи първата в ЕС нелегална АЕЦ ?

Всъщност ЕК дава много важна информация в своя отговор и поради голямото значение на фактите за бъдещето на проекта се налага да разясним основните акценти в писмото, като ги цитираме коректно за да запознаем обществото, правителството и АЯР с реалната ситуация. Защото становището на ЕК предполага конкретни действия от българското правителство.

Позицията на ЕК накратко е следната:

1. Въпреки подновяването на проекта през юни 2018 г. по информация на ЕК до момента не са предприети нови действия във връзка с регулаторния процес, т. е. проектът е на етап издаване на заповед за одобряване на техническия проект от председателя на АЯР;
2. През 2019 г. службите на Комисията обосновано са отговорили на Теменужка Петкова, като са изразили становището, че

планираният нов инвестиционен проект **следва да бъде предмет на изцяло ново съобщение** съгласно член 41 от Договора за Евратом, а не на допълнение към съобщението от 2007 г., т.е. изказванията на министъра на енергетиката, че не е необходима нова нотификация на ЕК, а е достатъчно допълнение към нотификацията, не кореспондира на изразеното от ЕК становище.

Министър Петкова игнорира този отговор на ЕК, вместо да задейства необходимите процедури. Странно е че тя все още е на поста си.

3. Понастоящем службите на Комисията са **в процес на оценяване на съответствието на независимостта** на компетентния регулаторен орган – Агенцията за ядрено регулиране и в случай че бъде установено нарушение на Директивата за ядрена безопасност (член 5, параграфи 2 и 3), ЕК има право да започне производство за установяване на нарушение срещу България;
4. Проектът за АЕЦ „Белене“ не е бил предмет на партньорска проверка от ЕС въз основа на спецификациите на направените стрес тестове за оценка на безопасността от 2011 г. след аварията във Фукушима. След представянето на новото съобщение за проекта, **Комисията ще разгледа и въпроса за сеизмичността въз основа на последните оценки на безопасността**. Т.е., след представяне на задължителната нова нотификация на ЕК, проектът ще бъде оценен и съобразно новите критерии за оценка на безопасността.
5. Съответствието на българската нормативна уредба с разпоредбите на Директивата за ядрена безопасност относно **прозрачността на процеса на вземане на решения при лицензирането на ядрени инсталации се**

оценява понастоящем от ЕК. Решението на МС за рестартиране на проекта не беше подложено на обществено обсъждане, въпреки че през 2013 г. бе проведен референдум и прието решение на Народното събрание за окончателно прекратяване на проекта.

6. Публикуването на поканата за заявяване на интерес за стратегически инвеститор в *Официален вестник на ЕС не може да води до заключението, че Европейската комисия е одобрила проекта*, че той отговаря на всички правни изисквания, една обикновена публикация на покана за заявяване на интерес в Официален вестник на ЕС не означава, че проектът попада в обхвата на директивите на ЕС относно обществените поръчки. Публикацията следва да се разглежда като начин за повишаване на публичността и прозрачността на поканата в целия Съюз. Т.е. публикуването на поканата за процедурата за избор на стратегически инвеститор, което многократно се изтъква от министъра на енергетиката, по никакъв начин не означава, че законовите изисквания са спазени.
7. Възможността за диверсификация на доставките на ядрено гориво ще бъде разгледана при оценката на новата нотификация до ЕК. В писмо на министъра на енергетиката до ЕК е посочено, че България ще си сътрудничи с Агенцията за снабдяване към Евратом. Видно обаче от поканата за участие в процедурата за избор на стратегически инвеститор, доставчикът на ядрено гориво е предопределен.
8. Проектно-договорът / проекто-споразумението със Стратегическия инвеститор за изграждане на АЕЦ „Белене“ **следва да бъде съобщен на ЕК**, на основание член 103 от Договора за Евратом. Т.е. ще бъде разгледан и оценен от ЕК.

9. Ако проектът „Белене“ подлежи на промени, ще трябва да се извърши нова ОВОС или скрининг в съответствие с Директива 2011/92/ЕС относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда, изменена с Директива 2014/52/ЕС. ОВОС е от 2004 г. Според обявените планове на правителството за използването на управляващи системи на Фраматом и на турбогенератор на Дженерал Електрик това са сериозни промени и следователно налагат провеждане на нова процедура за ОВОС.

10. Според наличната за ЕК информация предмет на поканата е придобиването на акции в бъдещо дружество, което не представлява строителство, продукт или услуга по смисъла на директивите на ЕС в областта на обществените поръчки. **Поканата за заявяване на интерес не може обаче да се разбира като средство за подбор на икономически оператор, който сам би извършил строителните работи или предоставил услугите или доставките, свързани с изграждането на АЕЦ „Белене“, тъй като това би могло да представлява заобикаляне на директивите на ЕС относно обществените поръчки.** Т.е. предоставянето на доставки и услуги в рамките на процедурата за избор на стратегически инвеститор може да доведе до започване на производство за установяване на нарушение срещу България.

Според нас, благодарение на конкретните въпроси на адвокат Албена Беянова това писмо-отговор на ЕК дава чудесна възможност да се разбере абсурдността на твърденията че АЕЦ Белене е възможен и изгоден за страната проект, както и че имаме готов лиценз и разрешителни с които ще улесним инвеститора. Позицията на ЕК ясно показва че предстои дълъг процес на узаконяване на проекта, поредно отлагане на строителството, което ще докаже за пореден път неговата икономическа несъстоятелност. Този проект е морално остарял още преди да започне строителството с оглед на бързото развитие на ВЕИ технологиите, енергийната ефективност в целия свят и специалната подкрепа на ЕК за енергиен преход.

Предлагаме на правителството:

- Да обяви окончателен край на зомбито АЕЦ Белене, като прекрати процедурата за избор на стратегически инвеститор и обяви международен конкурс за създаване

на индустриална, безядрена зона на площадката на централата с използване на изградената инфраструктура.

- Това ще доведе до спиране на източването на парите на данъкоплатците. Предоставянето на площадката за индустриална зона ще бъде възможност за връщане на част от направените досега инвестиции. От За Земята настояваме вече над 20 години за този подход.
- Да има по-дългосрочна визия за развитието на енергийния сектор от изборите през следващата година
- Да заложи на развитие на енергийна ефективност, децентрализация на производството на енергия и достъп на отделните домакинства до ВЕИ
- Отказ от енергийните мега проекти които спъват пазарния принцип на развитие на сектора и развитието на конкуренция
- Министерство на енергетиката и цялото правителство трябва да положат големи усилия, да съберат всички заинтересовани страни и да се възползват по най-добрия начин от възможностите за увеличено финансиране с европейски средства на справедливия енергиен преход в България. Да подготвят по най-добър начин национален и регионални планове за икономическа трансформация на въглищните райони.
- Възможностите за финансиране чрез Зелената сделка, Фондът за справедлив преход, Фондът за икономическо възстановяване на ЕС след Covid кризата, React EU, Invest EU ще бъдат предоставяни главно на конкурентен принцип в рамките на ЕС. Ще се оценява качеството на планове и проектите, повече средства ще получат демонстриралите по-голям капацитет и визия за нисковъглеродно икономическо развитие кандидати от държавите, регионите и бизнеса.
- Прекъсване на корупционните практики в сектор енергетика и обслужването от държавата на интересите на олигарси.

АЕЦ „БЕЛЕНЕ“

ИЗСЛЕДВАНИЯ
И СТАНОВИЩЕ
НА БЪЛГАРСКАТА
АКАДЕМИЯ
НА НАУКИТЕ

БЕЗЯДРЕНО РАЗВИТИЕ НА ПЛОЩАДКАТА „БЕЛЕНЕ“

Съпротивата срещу проекта за строеж на АЕЦ Белене започна още през 90-те години на XX век.

БАН излезе с ясни, научнообосновани аргументи срещу проекта след задълбочени изследвания и анализи, публикувани през 1990 г. от издателството на БАН на 412 страници в т.нар. „Бяла книга на БАН“.

Категоричното мнение на българските учени е: „Проучванията и изследванията като цяло водят до извода че от енергийна, икономическа, техническа, сеизмична, екологична и социална гледна точка строителството на АЕЦ „Белене“ е недостатъчно обосновано или неприемливо“.

В началото на 90-те години Комитета за еколого-икономическа защита на Свищовския регион (КЕИЗСР) стана един от двигателите на съпротивата срещу строителството на АЕЦ „Белене“. Самият комитет беше една самоорганизирана се общност от будни свищовци, които разбираха щетите от реализацията на абсурдния проект. Началото беше поставено на 7 януари 1990 г. когато група съмишленици от Свищов отидоха на площадката АЕЦ „Белене“, срещнаха се с нейното ръководство и изискаха строителството да спре. Последва Първият организиран протест – 20 януари 1990 г., на самата площадка при минус 20°C въпреки присъствието на сериозната и охрана. В първия масов екологичен протест през февруари 1990 г. в Свищов, взеха участие над 5 000 души.

След аргументите на учените и общественото недоволство, през 1992 г. проектът е прекратен с решение на правителството.

Единадесет години по-късно, през 2003 г., се възражда идеята за строеж на АЕЦ, с 2 блока по 1000 MW всеки. Възобновяването на идеята за втора АЕЦ е вследствие на огромна манипулация на данните за бъдещо нарастване на потреблението на електроенергия и недостиг на електричество в страната, както и за необходимост от нарастващ износ за съседните страни.

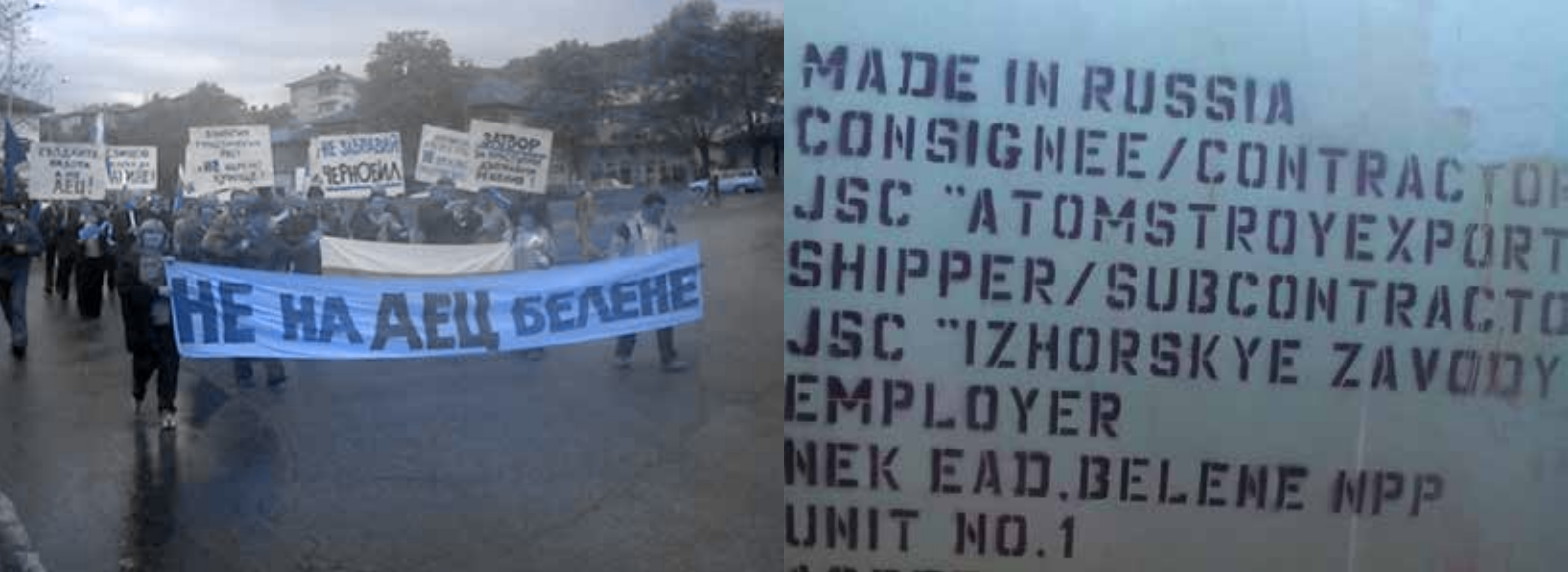
В услуга на тази лъжа бяха ангажирани министри, политици, депутати, „експерти“, журналисти и хвърлени огромни средства за манипулация чрез медиите за преобръщане на общественото мнение, което през 90-те години беше твърдо против строежа на АЕЦ „Белене“.

Целта на политиките които предложиха този рестарт беше възобновяване на кражбите и подчиняване на проекта на техни и чужди икономически и политически интереси.

От началото на XXI век продължи борбата срещу тази организираната престъпна група, която продължаваше да източва държавния бюджет в огромни размери чрез корупционния проект за АЕЦ Белене.

Бяха публикувани доклади, изследвания, становища от водещи енергийни експерти, икономисти, анализатори, в които се доказваше отново липсата на икономическа логика в този проект, огромната опасност от сеизмичността на региона (особено след аварията във Фукушима), както и пагубното му въздействие върху развитието на местната индустрия и земеделие.

През 2005 година активисти на За Земята, Грийнпийс и доброволци от цялата страна участваха в кампания „Енергийна революция“

за осведомяване на населението от дунавските градове за опасностите от строеж на АЕЦ в Белене. Представена беше изложба с алтернативите на АЕЦ и информационни материали за вредите от опасния строеж във Видин, Лом, Никопол, Силистра, Козлодуй, Белене.

Кампанията срещу АЕЦ „Белене“ беше на местно, национално и международно ниво. Местните граждани протестираха и разпространяваха информация в градовете и селата около централата. Неправителствени организации формираха коалиция, наречена „Не на АЕЦ „БелеНЕ“,“ включваща 17 български организации. Международни организации като GreenPeace, Bankwatch, Urgewald, Campagna на La Riforma Della Banca Mondiale се включиха в информирането на банките и потенциални инвеститори за корупционния риск от участие в проекта.

През 2009 г. експерти от ЕС „За Земята“ и други природозащитни организации участваха в кръгла маса на тема АЕЦ „Белене“, организирана от парламентарната комисия по енергетика, където изложиха своите аргументи против този корупционен проект, признат от настоящия премиер за „корупционен гьол“.

През 2012 година проектът за АЕЦ „Белене“ отново е спрял с решение на правителството, подкрепено и с решение на Парламента. Основната причина беше невъзможността да се намери финансиране за подобно лишено от икономическа логика начинание, официалните данни сочат че разполагаемите мощности за производство на енергия в България са много повече, отколкото са ни необходими поне до 2030 година.

През последните 15 години всички независими експерти даваха оценки за липсата на необходимост от строеж на нова ядрена мощност.

Цената на „корупционния гьол“ АЕЦ Белене

В процеса на строителство една вътрешна секретна експертиза констатира „фатални“ грешки. За да се продължи беше взето решение за разрушаване на създадената конструкция. Последва (през 2007 г.) бързо разрушаване на монументалния фундамент и съответно унищожаването на доказателствата. За целта допълнително бяха похарчени над 190 милиона лева. Бетонните отломки бяха раздробени и депонирани на източната страна на площадката .

Според информация на министерство на енергетиката от юни 2016 г. „сметката за корупционния проект АЕЦ „Белене“ е 2,389 млрд. лева. От тях по арбитражното дело на „Атомстройекспорт“ срещу НЕК, българската компания ще плати без лихвите 1,083 млрд. лв. за поръчаното оборудване – т.е. Реакторите. Оборудване поръчано без да има подписан договор за строеж, срокове за изпълнение, без да има нареждане от ресорния министър!

При преглед на отделните разходи виждаме огромни суми, платени от българския данъкоплатец за нелогични и безсмислени дейности, с оглед липсата на работеща централа.

199 млн. лв. за демонтиране на съществуващи сгради, конструкции и части. На архитект-инженера на проекта – Worley Parsons с подизпълнител е българската „Риск инженеринг“ са платени 393 млн. лв.

Очевидно става въпрос за корупция в огромни размери.

За съжаление досега прокуратурата разследва двама шефове на НЕК и бившия министър на икономиката и енергетиката П. Димитров за

сключена неизгодна сделка в ущърб на НЕК в размер на 77,1 млн. евро. Сделката се отнася до старото оборудване за АЕЦ „Белене“, произведено от „Шкода“, което беше продадено на руската „Атомстройекспорт“.

Бившия министър на икономиката и енергетиката Д. Добрев е разследван за нанесени щети в размер на 4,5 млн. евро, продължили плащания към консултанта на проекта след решението на Министерски съвет от 28.03.2012 г. за прекратяване изграждането на Ядрена централа на площадка „Белене“.

Странно е как разследването на този корупционен проект достига само до странични разходи, които са много малка част от огромната загуба за бюджета в размер на над 2 милиарда и 300 милиона лева.

Възможности за безядрено бъдеще на площадката Белене

При всяко решение за спиране на проекта от българските правителства (през 1992 г. и през 2012 г.) се съдържа предложение за изграждане на площадката на парогозова централа. Тоест идеята за безядрено бъдеще на площадката не е била чужда на управляващите.

Тя обхваща 270 ха площ с изградена инфраструктура и комуникации, географското и положение е благоприятно за доставянето на необходимите съоръжения и материали за строителство, чрез най-евтиния транспорт – водния по р. Дунав. На нея никога не е работил ядрен реактор.

През 1993 г. Комитета за еколого-икономическа защита на Свищовския регион предложи идеята за създаване на свободна икономическа зона на мястото на изградената вече площадка.

През 2012 г. ЕС „За Земята“ организира национален конкурс за безядрено използване на площадката в Белене. Получиха се много интересни предложения. Всички добри идеи бяха изпратени на правителството с предложение на държавно ниво да се организира подобен национален или международен конкурс, с възможност за участие на бизнеса. За съжаление нямаше отговор и сега отново сме изправени пред въпроса докога площадката в Белене ще носи само разходи.

След решението на Арбитражния съд и задължението да се плати на руската страна 620 милиона евро, на 20.09.2016 г. Парламентът прие

специален закон за отпускане на безлихвен заем (държавна помощ) от държавния бюджет на НЕК за целия размер на задължението. Това прави още по-наложително да се ускори преобразуването на площадката в работещо и носещо приходи предприятие, за възстановяване на този огромен дълг.

Независими експерти, в сътрудничество с местния бизнес и научни среди предлагат превръщането ѝ в многофункционална бизнесмрежа, да стане икономическа зона, която да обхваща Свищов, Белене, Никопол, по модела на пловдивската икономическа зона, подобна икономическа зона би помогнала за подобряване баланса в неравномерното развитие между Северна и Южна България.

Разбира се, тази икономическа зона би могла да се разшири и към румънската част от региона. Всичко това изисква на национално равнище да се организира създаване на ВИЗИЯ, СТРАТЕГИЯ, ПЛАН за трансформиране на площадката Белене в ПОЛЕЗЕН ЗА ОБЩЕСТВОТО КАТО ЦЯЛО, за РЕГИОНА и за прилежащите около него селища БИЗНЕСКОМПЛЕКС. За целта е необходимо да има решение на правителството и съответните държавни органи площадката да бъде извадена от активите на НЕК. Именно това може да бъде плод на стратегическо държавническо мислене, воля и действия.

Няма как да компенсираме пропуснатите възможности, за това следващият най-добър момент да започнем е точно сега!

